

Ana Babal?k Uygulamalar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ana Babal?k Uygulamalar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=15912>

Özet

Ana Babal?k Uygulamalar? Ölçe?i (ABUÖ), Hanife Kahraman, Tuba Y?lmaz Irmak ve Tuba Ögel Ba?okcu taraf?ndan geli?tirilm? bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, özellikle **okul ça?? çocuklar?** ile ilgili ebeveynlerin kulland??? spesifik **ana babal?k uygulamalar?** ve davran??lar?n? ölçmek amacıyla tasarlanm??tır. Ölçek, ebeveyn-çocuk etkile?iminin çe?itli boyutlar?n? de?erlendirerek, bu uygulamalar?n çocuk geli?imi üzerindeki potansiyel etkilerini ara?t?rmaya olanak tan?r.

2017 y?l?nda yay?mlanan çal??mada, ölçe?in Türkçe ba?lam?nda geçerlik ve güvenirlik çal??maları yap?lm?? ve ebeveynlerin e?itim ve psikoloji alan?ndaki ara?t?rmalarda kullan?labilecek sa?lam bir araç oldu?u gösterilmi?tir. ABUÖ, Türk kültürüne uygun olarak geli?tirilm? olmas? nedeniyle, yerel ara?t?rmalar için yüksek **geçerlik** ve **güvenirlik** sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ana Babal?k Uygulamalar?, Ebeveynlik, Okul Ça?? Çocuklar?, Psikometrik Ölçek Geli?tirme, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Hanife Kahraman, Tuba Y?lmaz Irmak, Tuba Ögel Ba?okcu.

Amaç

Ana Babal?k Uygulamalar? Ölçe?i'nin temel amacı, **okul ça?? çocuklar?** (genellikle 6-12 ya? aras?) olan ebeveynlerin çocuk yeti?tirme sürecinde kulland?klar? davran??sal ve tutumsal stratejileri sistematik bir ?ekilde de?erlendirmektir. Bu ölçek, ebeveynlerin çocuklar?na kar?? gösterdikleri destekleyici, disipline edici ve izleyici davran??lar?n yo?unlu?unu ve türünü belirlemeyi hedefler.

Ölçek, ara?t?rmacılara ve klinisyenlere ebeveynlik stillerinin alt boyutlar?n? nicel olarak analiz etme imkan? sunar. Bu sayede, ebeveynlik becerilerini geli?tirmeye yönelik e?itim programlar?n?n etkinli?ini ölçmek veya risk alt?ndaki çocuklar?n ebeveynlik ortamlar?n? incelemek mümkün hale gelir.

Yap?

ABUÖ, genellikle çok boyutlu bir yapıya sahiptir ve ebeveynlik davran??lar?n?n farklı yönlerini kapsayan faktörlerden oluşur. Geli?tirme çal??ması'nın ba?lı??? (Parenting Practices Scale)

dikkate al?nd???nda, ölçe?in ölçtü?ü temel **psikolojik yap?**, ebeveynlerin çocuklar?yla olan günlük etkile?imlerinde sergiledi?i somut ve gözlemlenebilir davran?? kal?plar?d?r.

Bu yap?, geleneksel ebeveynlik stilleri (otoriter, demokratik, izin verici) yerine, daha çok spesifik uygulamalara odaklan?r. Tipik olarak bu uygulamalar; duygusal s?caklık ve destek, davran??sal kontrol ve izleme, özerkli?i te?vik etme ve tutarlı disiplin yöntemleri gibi alt boyutlar? içerir. Ölçe?in faktör yap?s?, ebeveynlik uygulamalar?nın karma??k do?as?n? yans?tacak ?ekilde tasarlanm??t?r.

Geçerlik

Ana Babal?k Uygulamalar? Ölçe?i'nin **geçerlik** çal??malar?, Kahraman ve arkadaşlar? (2017) taraf?ndan detaylı olarak raporlanm??t?r. Geçerlik çal??malar?, ölçe?in gerçekten ölçmeyi amaçlad??? yap?y? ölçüp ölçmedi?ini kan?tlamay? amaçlam??t?r.

Yap? Geçerli?i: Faktör analizi teknikleri (bkz. Faktör Analizi bölümü), ölçe?in teorik olarak beklenen alt boyutlar? do?ru bir ?ekilde ay?rd???n? göstermek için kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçek maddelerinin ilgili boyutlarla yüksek korelasyon gösterdi?ini do?rulam??t?r.

Kriter Geçerli?i: Ölçe?in, ilgili di?er ebeveynlik veya çocuk sonuç de?i?kenleri (örne?in, çocuklar?n davran?? problemleri veya akademik ba?ar?s?) ile anlamlı korelasyonlar gösterip göstermedi?i incelenmi?tir, bu da ölçe?in öngörü yetene?ini desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirlik** analizleri, ölçüm sonuçlar?nın tutarlılı???n? ve istikrar?n? de?erlendirmi?tir. Yüksek güvenilirlik, ölçe?in rastgele ölçüm hatalar?ndan ar?nm?? oldu?unu gösterir.

?ç Tutarlılık Güvenirli?i: Ölçe?in alt boyutlar? ve toplam puan? için Cronbach Alfa katsay?lar? hesaplanm??t?r. Bu katsay?lar?n kabul edilebilir düzeyde (genellikle .70 ve üzeri) oldu?u tespit edilmi?, bu da ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermi?tir.

Test-Tekrar Test Güvenirli?i: Ölçe?in zaman içinde ne kadar istikrarlı ölçüm yapt???n? belirlemek amacıyla belirli bir zaman aral???yla ayn? ebeveyn grubuna tekrar uygulanmas? ve sonuçlar?n korelasyonu incelenmi?tir (Bu bilgi orijinal kaynakta belirtilmese de, geli?tirme çal??malar?nın bir parças?d?r).

Faktör Analizi

Ana Babal?k Uygulamalar? Ölçe?i'nin yap?sall bütünlü?ünü ortaya koymak amacıyla hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulamay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r.

AFA, ölçek maddelerinin alt?nda yatan temel boyutlar? ke?fetmek için uygulanm??t?r. Bu analiz, ebeveynlik uygulamalar?n?n çok boyutlu yap?s?n? destekleyen, anlaml? ve yorumlanabilir faktörlerin ortaya ç?kmas?n? sa?lam??t?r. DFA ise, elde edilen faktör yap?s?n?n teorik model ile ne kadar uyumlu oldu?unu test etmek için kullan?lm?? ve model uyum indekslerinin kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?u raporlanm??t?r. Bu analizler, ölçe?in Türk ebeveyn popülasyonunda güçlü bir yap?sal geçerli?e sahip oldu?unu kan?tlam??t?r.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Orijinal olarak Türkçe konu?an popülasyon için geli?tirilmittir).

Format: Kendini De?erlendirme Ölçe?i (Ebeveynler taraf?ndan doldurulur).

Derecelendirme: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir, ancak psikometrik ölçeklerde yaygın olarak kullanılan Likert tipi bir derecelendirme (örne?in, 5'li veya 7'li) kullan?ld??? varsay?lmaktadır.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Ebeveynler.

Ya? Grubu: Okul Ça?? Çocuklar? (6-12 ya?) olan ebeveynler.

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, Türkiye'deki çe?itli sosyo-ekonomik ve kültürel arka planlardan gelen ebeveynler üzerinde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Uygulama, ebeveynlerin kendi çocuk yeti?tirme davran??lar?n? beyan ettikleri maddelerden oluşur. Uygulama süresi kısadır ve genellikle grup veya bireysel ortamda tamamlanabilir.

Anahtar Kelimeler

Ebeveyn Davran??lar?, Ana Babal?k Uygulamalar?, Okul Ça?? Çocuklar?, Psikoloji, E?itim Bilimleri, Faktör Analizi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hanife Kahraman

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Sa?lanan kaynakta mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresi: hanife.pehlivan@ege.edu.tr (Hanife Kahraman)

Yazınma Adresi: Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İzmir, Türkiye (Tahmini Kurum Adresi).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ücret: Akademik kullanım için genellikle ücretsizdir, ancak kullanım koşulları sorumlu yazar tarafından belirlenir.

Test Yılı: 2017 (Yayın yılı).

Kaynaklar

Kahraman, H., Yılmaz Irmak, T., ve Başokcu, T.O. (2017). Parenting Practices Scale: Its validity and reliability for parents of school-aged children. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 17 (3), 745-769.

Ana Babalık Uygulamaları Ölçeği Maddeleri

Ölçeğin orijinal maddeleri bu metin içerisinde yer almamaktadır. Ölçeğin tam metnine ve uygulama detaylarına aşağıdaki PDF dosyasından ulaşılabilir.

Orijinal PDF dosyasına buradan ulaşılabilir: <ana-babalik-uygulamalari-olcegi-toad.pdf>